



## Sectoraal comité voor de Federale Overheid

### Beraadslaging FO nr 16/2011 van 21 december 2011

**Betreft:** Machtigingsaanvraag vanwege een doctorandus van de VUB om toegang te krijgen tot gegevens die bij de Dienst Vreemdelingenzaken en bij de FOD Justitie worden bewaard en dit in het kader van een onderzoek inzake de maatschappelijke en justitiële trajecten van gedetineerden zonder recht op verblijf (AF/MA/2011/033)

Het Sectoraal comité voor de Federale Overheid;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid de artikelen 31*bis* en 36*bis*;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 december 2003 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*, inzonderheid artikel 18;

Gelet op de aanvraag van Dhr. Steven De Ridder, doctorandus aan de Vrije Universiteit van Brussel, ontvangen op 07/09/2011;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Fedict op 07/11/2011;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 22/11/2011;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 21 december 2011, na beraadslaging, als volgt:

## **I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG**

1. Op 15 februari 2011 ontving het Comité een machtigingsaanvraag van een doctorandus die verbonden is aan de Vrije Universiteit van Brussel (hierna "de aanvrager"). Op verzoek van het Secretariaat van het Comité werd deze aanvraag grondig herwerkt en de definitieve tekst ervan werd op 7 september 2011 aan het Comité overgemaakt.
2. In de aanvraag wordt toegang gevraagd tot gegevensbanken die beheerd worden door de Dienst Vreemdelingenzaken van de FOD Binnenlandse Zaken (hierna de "DVZ") en door de FOD Justitie.
3. De gevraagde gegevens zullen worden geanalyseerd in het kader van een doctoraatsonderzoek met als titel *"A Highway to Prison? Een analyse van de maatschappelijke en justitiële trajecten van gedetineerden zonder recht op verblijf."*
4. Het onderzoek zal zowel uit een kwantitatief als uit een kwalitatief luik bestaan. Onderhavige machtigingsaanvraag heeft enkel betrekking op het kwantitatief luik. De aanvrager wenst in deze fase een beschrijvend overzicht te geven van de historische evolutie van de personen zonder verblijfsvergunning binnen de Belgische gevangenissen.

## **II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG**

### **A. ONTVANKELIJKHEID**

5. Krachtens artikel 36**bis** WVP, *"vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een federale overheidsdienst of door een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die onder de federale overheid ressorteert een principiële machtiging (van het bevoegd sectoraal comité)".*
6. Het is de taak van dit Comité om na te gaan *"of deze mededeling enerzijds nodig is voor de implementatie van de opdrachten die toevertrouwd worden door of krachtens de wet aan de vragende federale overheid en anderzijds of deze mededeling in zijn diverse aspecten compatibel is met al de geldige normen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wat de verwerking van de persoonsgegevens betreft."* (Parl. Doc 50, 2001-2002, nr. 1940/004).

7. In voorliggend geval zullen aan de aanvrager – op elektronische wijze – bepaalde persoonsgegevens overgemaakt worden vanuit de DVZ en de FOD Justitie. Het Comité is derhalve bevoegd om zich over deze mededeling uit te spreken.

## **B. TEN GRONDE**

### **§ 1. FINALITEIT EN RECHTMATIGHEID**

8. Artikel 4, § 1, 2<sup>o</sup>, WVP laat de verwerking van persoonsgegevens slechts toe voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en de gegevens mogen bovendien niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden.
9. Onderhavige machtigingsaanvraag kadert in een wetenschappelijk onderzoek. Het heeft tot doel om een beschrijvend overzicht te geven van de historische evolutie van de personen zonder verblijfsvergunning binnen de Belgische gevangnissen. Hierbij zal er ook een vergelijking worden gemaakt tussen deze groep van personen en de totale gevangenispopulatie en zal de diversiteit van de groep niet-Belgen in kaart worden gebracht.
10. Het Comité is van oordeel dat dit welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven doeleinden betreft en het brengt in herinnering dat de gevraagde gegevens enkel met het oog op deze doeleinden mogen verwerkt worden.
11. Het Comité constateert verder dat in onderhavige context zowel gevoelige als gerechtelijke gegevens zullen verwerkt worden (cf. infra randnummers 22-23). Deze geplande verwerkingen zijn in beginsel toelaatbaar, gelet op de artikelen 6, § 2, g), en 8, § 2, e), WVP.
12. Aangaande de vereiste van verenigbaarheid met het oorspronkelijk doeleinde, wijst het Comité erop dat de geplande verwerkingen, met name de doorgifte van bepaalde gegevens door de DVZ en de FOD Justitie aan de aanvrager, bestaan uit latere verwerkingen van gegevens die oorspronkelijk voor andere doeleinden werden verwerkt. De rechtmatigheid van deze latere verwerkingen is aldus afhankelijk van hun verenigbaarheid met de oorspronkelijke verwerking. Dit onderzoek naar de verenigbaarheid wordt gedaan in functie van de redelijke verwachtingen van de betrokkene en van de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen.
13. Artikel 4, § 1, 2<sup>o</sup>, *in fine*, privacywet, bepaalt het volgende: "*Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning (...) wordt verdere verwerking van gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd.*" Aan deze regel werd uitvoering gegeven in het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8*

*december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna KB van 13 februari 2001).

14. Het KB van 13 februari 2001 voorziet in regels waaraan een latere verwerking van persoonsgegevens voor wetenschappelijke doeleinden dient te voldoen. Dergelijke verwerkingen dienen met name in principe met anonieme gegevens te gebeuren. Indien dit niet mogelijk blijkt om de wetenschappelijke doeleinden te verwezenlijken, kan met gecodeerde gegevens worden gewerkt. Indien ook dit niet mogelijk blijkt, kan gebruik worden gemaakt van niet-gecodeerde gegevens<sup>1</sup>.
15. Het Comité merkt op dat de aanvrager er kennelijk van uit gaat dat de gegevens die via de bevraging zullen worden ingezameld, geheel op anonieme basis zullen worden verwerkt, aangezien de naam van de gedetineerden/personen zonder recht op verblijf niet zal medegedeeld worden. Het Comité stelt evenwel tegelijk vast dat er dermate gedetailleerde gegevens zullen worden opgevraagd (cf. infra randnummers 22-23) dat een éénvoudige verwijdering van de naam van de betrokkenen niet volstaat opdat er sprake zou zijn van "gecodeerde gegevens" of "anonieme gegevens" in de zin van de privacywet.
16. Aangezien de aangeleverde gegevens dermate veel details bevatten – die noodzakelijk zijn voor het onderzoek en die niet kunnen verwijderd worden of op een hoger aggregatieniveau kunnen weergegeven worden – zal het steeds mogelijk zijn om de gegevens aan één welbepaalde gedetineerde/persoon zonder recht op verblijf te linken, ook al wordt diens naam niet vermeld. Een kwaliteitsvolle codering/anonimisering zonder het onderzoek te ondergraven lijkt – gelet op wat er in de aanvraag vermeld wordt – in deze dan ook niet mogelijk. Het Comité neemt er aldus akte van dat een verwerking van niet-gecodeerde gegevens in deze noodzakelijk lijkt.
17. Onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 18 tot 22 van het KB van 13 februari 2001 is het mogelijk om niet-gecodeerde gegevens te gebruiken om wetenschappelijke doeleinden te realiseren. Er wordt met name in de principiële verplichting voorzien om specifieke informatie te verstrekken aan de betrokkenen en om hun voorafgaande toestemming te bekomen. Er wordt ook in de mogelijkheid voorzien om de verantwoordelijke voor de primaire verwerking van deze verplichtingen te ontslaan, in de gevallen waarin dit onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.
18. Het lijkt in onderhavig dossier effectief onevenredig veel moeite te kosten om aan deze verplichtingen te voldoen. De aanvrager heeft immers aangegeven dat het zowel bij de FOD

---

<sup>1</sup> Artikelen 3 tot en met 5 van het KB van 13 februari 2001.

Justitie als bij de DVZ over duizenden personen gaat. In dit geval dient krachtens artikel 21 van het KB van 13 februari, een gemotiveerde aangifte te worden gericht aan de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (hierna "de Commissie"). De Commissie zal hierop antwoorden met een aanbeveling.

19. Het Comité is van oordeel dat, indien aan de in de vorige alinea geschetste voorwaarden wordt voldaan, onderhavige latere verwerkingen niet onverenigbaar zijn (cf. artikel 4, § 1, 2°, WVP) met de primaire gegevensverwerking.

## **§ 2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL**

### ***2.1. Aard van de gegevens***

20. Artikel 4, § 1, 3°, WVP stelt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig dienen te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.
21. Om de evolutie van het aantal personen zonder verblijfsvergunning binnen de Belgische gevangnissen te kunnen bepalen, wenst de aanvrager enerzijds toegang tot de databank bij de DVZ waarin de gedetineerden zonder recht op verblijf zijn opgenomen en anderzijds tot de databank bij de FOD Justitie waarin de volledige gevangenispopulatie figureert.
22. Vanuit de DVZ betreft het de volgende gegevens: nummer gedetineerde en verblijfstatus.
23. Vanuit de FOD Justitie zullen de volgende gegevens worden opgevraagd: nummer gedetineerde, aantal detenties, geboortedatum, geslacht, nationaliteit, geboorteland, verblijfstatus, strafuitvoeringsmodaliteiten, hechtenistitel, plaats van detentie, wijze van invrijheidstelling en delict.
24. Het Comité neemt er akte van dat de aanvrager verklaart dat deze gegevens noodzakelijk zijn om de evolutie te kunnen schetsen van het aantal mensen zonder recht op verblijf die in de gevangenis verblijven en om hierbij een vergelijking te kunnen maken tussen deze groep van personen en de totale gevangenispopulatie, alsook om de diversiteit van de groep niet-Belgen in kaart te kunnen brengen (cf. randnummer 9).
25. In het licht van het voorgaande meent het Comité aldus dat de gevraagde gegevens conform zijn aan artikel 4, § 1, 3°, WVP.

26. In de aanvraag wordt tot slot ook vermeld dat de "geanonimiseerde" resultaten van het onderzoek aan derden zullen worden medegedeeld. Rekening houdend met artikel 23 van het KB van 13 februari 2001, onderstreept het Comité dat deze gegevens aan de definitie van "anonieme gegevens" – zoals vastgelegd in artikel 1, 5° van voornoemd KB<sup>2</sup> - dienen te voldoen.

## **2.2. Bewaringstermijn van de gegevens**

27. Aangaande de bewaringstermijn van de gegevens herinnert het Comité er aan dat de gegevens niet langer bewaard mogen worden dan nodig voor het realiseren van het doeleinde waarvoor ze werden ingezameld (artikel 4, § 1, 5°, WVP).

28. In voorliggend geval verklaart de aanvrager dat hij de gegevens tot het einde van het onderzoek, met name tot eind 2016 zal bewaren. Het Comité stemt hiermee in en het staat er op dat het er schriftelijk van op de hoogte wordt gebracht wanneer de vernietiging effectief heeft plaatsgevonden

## **2.3. Frequentie van de toegang en duur van de machtiging**

29. De aanvrager verklaart ter zake het volgende: *"Wat het verleden betreft wordt slechts eenmalig een mededeling van gegevens gevraagd aan de betrokken diensten en dit van de voorbije beschikbare jaren. Vanaf het heden zal slechts per jaar een extractie worden gevraagd en dit tot het einde van het onderzoeksopzet met als doel de beschikbare cijfergegevens up to date te houden."*

30. Het Comité is van oordeel dat dit gepast is in het licht van artikel 4, § 1, 3° WVP.

## **2.4. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld**

31. Volgens de informatie verstrekt in de aanvraag, zullen de gegevens enkel intern worden gebruikt, met name door de doctorandus, de promotor en de co-promotor. Deze actoren zijn krachtens het VUB-reglement allen aan een geheimhoudingsplicht onderworpen<sup>3</sup>.

---

<sup>2</sup> *"anonieme gegevens: gegevens die niet met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon in verband kunnen worden gebracht en derhalve geen persoonsgegevens zijn"*

<sup>3</sup> In de aanvraag wordt de volgende passage uit het VUB-reglement geciteerd:

*"(...) Het is ook verboden feiten bekend te maken indien de bekendmaking ervan een inbreuk is op de rechten en de vrijheden van de burger, in het bijzonder op het privé-leven, tenzij de betrokkene toestemming heeft verleend om op haar of hem betrekking hebbende gegevens openbaar te maken."*

32. Het Comité ziet in het licht van artikel 4, § 1, 3° WVP geen bezwaren tegen een dergelijke toegankelijkheid. Het verzoekt wel om de nodige maatregelen te nemen opdat binnen de organisatie van de aanvrager, enkel de behoorlijk gemachtigde personeelsleden toegang zouden krijgen tot deze gegevens. Aangezien in onderhavig dossier zowel gevoelige als gerechtelijke persoonsgegevens zullen verwerkt worden, moet de aanvrager bovendien een lijst bijhouden van categorieën van personen die de gegevens mogen raadplegen en hij moet deze lijst ter beschikking houden van de Commissie voor de bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer<sup>4</sup>.

### **§ 3. TRANSPARANTIEBEGINSEL** (artikelen 4, § 1, 1°, en 9 tot 15*bis*, WVP)

33. Het Comité herinnert eraan dat een eerlijke verwerking van gegevens een verwerking is die gebeurt op een transparante wijze. Eén van de hoekstenen van een transparante verwerking betreft de informatieplicht.

34. Hoger werd reeds gezegd (randnummer 18) dat het in onderhavig dossier onevenredig veel moeite zou kosten om alle betrokkenen persoonlijk de informatie mede te delen die is opgelegd in artikel 18 van het KB van 13 februari 2001.

### **§ 4. BEVEILIGING**

35. Uit de door de aanvrager meegedeelde stukken blijkt dat ze over een informatieveiligheidsconsulent beschikken, alsook over een veiligheidsbeleid. Het Comité heeft hier akte van genomen. Verder heeft de aanvrager in zijn brief van 15 december 2011 in detail beschreven welke de organisatorische en technische maatregelen zijn die zullen nageleefd worden bij de verwerking van de gegevens in zijn kantoor. Het Comité beslist dat deze voorgestelde modaliteiten integraal dienen gerespecteerd te worden.

36. Het Comité beslist ook dat – gelet op de gevoeligheid van de gevraagde gegevens – de volgende specifieke technische en organisatorische maatregelen dienen te worden genomen:

- de drager van de gegevens (om ze over te brengen van de FOD Justitie en de DVZ naar het kantoor van de aanvrager bij de VUB) dient dubbel beveiligd te zijn: toegangsbeveiliging en encryptie;
- eens de gegevens zich op de PC in het kantoor van de aanvrager bevinden, mag deze PC niet op een netwerk aangesloten zijn;
- er dient een contract te worden afgesloten tussen de bronnen en de aanvrager, waarin verplichtingen inzake vertrouwelijkheid en beveiliging worden vastgelegd;

---

<sup>4</sup> Artikel 25 KB 13 februari 2001.

- eens de aanvrager zijn werk heeft voltooid dienen de gegevens onmiddellijk vernietigd te worden en hij dient het Comité hiervan op de hoogte te brengen;

37. Uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van de machtiging dient de veiligheidsconsulent van de VUB aan het Comité een verslag over te maken waarin hij aangeeft of alle veiligheidsmaatregelen effectief correct worden opgevolgd.

38. Voor wat de FOD Justitie en de DVZ betreft, bevat de machtigingsaanvraag weinig of geen informatie inzake de beveiliging. Het Comité verzoekt deze instellingen dan ook om het evaluatieformulier inzake de beveiliging in te vullen en naar hem te sturen. Het behoudt zich het recht voor om hier vervolgens op te reageren.

## **OM DEZE REDENEN,**

### **het Comité**

**machtigt** de aanvrager, de FOD Justitie en de DVZ om onderhavige gegevensverwerkingen uit te voeren, mits rekening wordt gehouden met de hierboven geschetste opmerkingen (zie randnummers 10, 26 en 32);

**bepaalt** dat uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van de machtiging de veiligheidsconsulent van de VUB aan het Comité een verslag dient over te maken waarin hij aangeeft of alle veiligheidsmaatregelen effectief correct worden opgevolgd (randnummer 37);

**onderwerpt** de inwerkingtreding van deze machtiging aan de volgende voorwaarden:

- indienen van een gemotiveerde aangifte bij de Commissie (randnummer 18);
- invullen en overmaken van het beveiligingsformulier door de FOD Justitie en de DVZ (randnummer 38).

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere